

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:
Tədris hissəsinin müdiri:
_____ *İ.Əyyubova*

"13" "Sentyabr" 2019-cu il

Fənn sillabusu

İxtisas: Təsviri incəsənət müəllimi

Şöbə: Təsviri incəsənət və musiqi

Fənn Birləşmə komissiyası: Texnologiya və təsviri incəsənət

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Rəsmxət və onun tədrisi metodikası

Kodu: _____ **Qrup:** III ^A

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: Payız

Tədris yükü: cəmi 60, Auditoriya saati - 60 (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, elmi dərəcəsi və elmi dərəcəsi: Sadıqova Səbirə Xudaqulu qızı

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı:

FBK-nın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Ş.Axundov küçəsi.31

III.Tövsiyyə olunan dərslik, əyani vəsait və metodiki vəsait

1	A.D.Botvimikov, V.N. Vinqradov - "Rəsmxət" 9 -11-ci siniflər üçün dərslik – Xəzər 2009
2	S.i.Dembinskiy; B.İ.Ruzminka – "Rəsmxətin tədrisi metodikası", Moskva 1977
3	L.Həbibov, C.İsmayılov, R.Məlikov "Rəsmxət" ümumtəhsil məktəbləri üçün dərslik 8-9-sinif "Şərq – Qərb" nəşriyyat evi, Bakı 2000

IV.Fənnin Təsviri

Rəsmxət texniki xarakterli fənlərdən birincisidir. Rəsmxət çertyoj təsərrüfatından bəhs edən elmdir. Çertyoj – xüsusi qrafiki dildir. Çertyoj bizi əhatə edən real aləmin cisimlərini öyrətmək vasitələrindən biridir. O, uzun inkişaf yolu keçmişdir. Elmin və

texnikanın müasir səviyyəsi çertyoj və qrafiki işlərin tərtibində yeni vasitə və imkanların geniş tətbiqinə səbəb olmuşdur.

V.Fənin məqsədi

Müasir dövrün gəncləri çertyoj – konstruktör sənədlərinin tərtibində yeni mütərəqqi üsullar və vasitələrdən istifadə etməyi bacarmalıdır. Bu baxımdan çertyoj işlərinin həyata keçirilməsində kompyuter qrafikasının imkanlarından geniş istifadənin əsaslarını öyrənmək vacibdir. Gələcəyin ziyalası və mütəxəssisi olacaq gənclərə bu imkanların yüksək səviyyədə aşılması vacib amillərdəndir.

V. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərstdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edili

VI.Qiymətləndirmə

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açılır.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsuralara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzən əsəlləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91- 100 bal - əla (A)

81-90 bal –çox yaxşı (B)

71-80 bal – yaxşı (C)

61-70 bal – kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51- baldan aşağı – qeyri –kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması :Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülcək.

VII. Təqvim mövzu planı:

N	Keçirilən mühazirə mövzuların adları	müh	Tarix
1	Mövzu 1. Rəsmxətt və onun tədrisi metodikası Plan: 1. İnsanın praktik fəaliyyətində çertyojların əhəmiyyəti 2. Çertyojun inkişaf tarixindən 3. Çertyojun texnikasında əhəmiyyəti	2	
2	Mövzu 2. Qrafiki təsvirlər Plan: 1. Qrafiki təsvirlər və onların təsviri 2. Təsvirləri çəkmək texnikası 3. Çertyojları tərtib etmək qaydaları	2	
3	Mövzu 3. Çertyoj xətləri və çertyoj şriflləri Plan: 1. Çertyoj xətləri 2. Çertyoj şriflləri 3. miqyaslar	2	
4	Mövzu 4. Proyeksiya haqqına məlumat Plan: 1. Proyeksiya haqqında 2. Proyeksiyaların növləri 3. Düzbucaqlı proyeksiyalama əsas üsul kimi	2	

5	Mövzu 5. Düzbucaqlı proyeksiyalama Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bir proyeksiya müstəvisinin proyeksiyalama 2. Bir neçə proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalama 	2	
6	Mövzu 6. Üçüncü proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalama Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Üçüncü proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalama 2. Monj üsulu 3. Üç proyeksiyadan ibarət çertyoj 	2	
7	Mövzu 7. Görünürlərin çertyojda yerləşdirilməsi Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Görünürlərin yerləşdirilməsi qaydaları 2. Yerli görünüşlər 3. Detalın üç görünüşü və əyani təsviri 	2	
8	Mövzu 8. Aksonometrik proyeksiyaların alınması Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aksonometrik proyeksiyalar 2. Dimetrik (frontal) proyeksiyalar 3. İzometrik proyeksiyalar 4. Texniki rəsm 	2	
9	Mövzu 9. Aksonometrik proyeksiyaların qurulması Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aksonometrik proyeksiyaların oxlarının təsviri 2. Müstəvi fiqurlarının aksonometrik proyeksiyaları 3. Yuvarlaq cisimlərin aksonometrik proyeksiyaları 	2	
10	Mövzu 10. Çertyojları oxunması və çəkilməsi Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Cismin həndəsi formasının təhlili 2. Həndəsi cisimlərin çertyojları 3. Cismin səthdə yerləşən nöqtələrinin qurulması 	2	
11	Mövzu 11. Çertyojları çəkəndə lazım olan həndəsi qurmalar Plan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Həndəsi qurmalar 2. Çevrənin bərabər hissələrə bölünməsi 3. Qoşmalar 	2	

12	Mövzu 12. Detalların eskizlərinin çəkilməsi Plan: 1. Eskizlərin təyinatı 2. Eskizlərin çəkilmə qaydası	2	
13	Mövzu 13. Kəsiklər haqqında məlumat Plan: 1. Kəsiklərin təyinatı 2. Kəsiklərin çəkilmə qaydası 3. Kəsiklərin işarə olunması	2	
14	Mövzu 14. Kəsiklər haqqında məlumat Plan: 1. Kəsiklərin çəkilmə qaydaları 2. Kəsiklərin növləri 3. Yerli kəsiklər	4	
Cəmi:			30

VIII . Sərbəst işlər

1. Çertyojun inkişaf tarixindən – ilk çertyojlar haqqında
2. Detalların çertyojlarını oxumaq qaydası
3. Düzbucaqlı proyeksiyalama
4. Mərkəzi və paralel proyeksiyalama
5. Görünüşlərin çertyojda yerləşdirilmə qaydaları
6. Kəsiklərin çəkilmə qaydaları
7. Kəsiklərin çəkilmə qaydaları
8. Üçüncü görünüşün qurulması
9. Cismin səthi üzərində nöqtələrin qurulması
10. Yuvarlaq cisimlərin aksonometrik proyeksiyaları
11. əsas həndəsi cisimlərin çertyoju
12. çertyoj xətləri
13. miqyaslar – çertyojda miqyasların tətbiqi
14. çertyoj şriftləri
15. əyani təsvirlərə əsasən çertyojların təsvir olunması
16. həndəsi cisimlər qrupunun çertyojları
17. çevrələrin bərabər hissələrə bölünməsi
18. həndəsi qurmaların tətbiqi. Qovuşmalar
19. Detalların eskizinin çəkilməsi
20. Çertyoj alət və materialları. Çertyoj xətləri
21. Detalın üç görünüşü və əyani təsiri
22. Müstəvi fiqurlarının aksonometrik proyeksiyaları
23. Sadə həndəsi elementlərin proyeksiyalarının qurulması

24. Fəza fiqurlarının müstəvi üzərində preoyeksiyalarının qurulması

IX. İmtahan suallar

1. Çertyojun inkiaf tarixindən
2. Çertyoj xətləri. Miqyaslar
3. Çertyoj çəkərkən lazım olan alət və materiallar
4. Qrafik təsvirlər, iş yerinin təşkilli
5. Ölçülərin yazılma qaydaları
6. Proyeksiyalama haqqında məlumat
7. Mərkəzi proyeksiyalama
8. Paralel proyeksiyalama
9. Düzbucaqlı proyeksiyalama
10. Bir proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalma
11. İki proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalama
12. Üç proyeksiya müstəvisinə proyeksiyalama
13. Görünüşlərin çertyojda yerləşdirilməsi
14. Yerli görünüşlər
15. Aksonometrik proyeksiyaların təhlili
16. Texniki rəsm
17. Cismin həndəsi formasının təhlili
18. Cismi səthdə yerləşən nöqtələrin proyeksiyalarının qurulması
19. Üçüncü görünüşün qurulması
20. Həndəsi qurmalar
21. Çevrənin bərabər hissələr bölünməsi
22. Qovuşmalar
23. Eskizlər – detalın eskizlərin çəkilməsi
24. Eskizlərin çəkilmə qaydaları
25. Kəsilmələr haqqında məlumat
26. Sadə kəsilmələr
27. Mürəkkəb kəsilmələr
28. Kəsiklər haqqında məlumat
29. Kəsiklərin təyinatı
30. Kəsiklərin növləri
31. Kəsiklərin yerləşdirilməsi və işarə olunması
32. Kəsimlərin növləri və işarə olunması
33. Yerli kəsilmələr
34. Kənaraçıxarılan kəsiklər
35. Üstəsalınan kəsiklər
36. Görünüş və kəsimin birləşdirilməsi

X.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənn tədrisinin sonunda tələbələr Rəsmxət kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

XI. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

Sillabus ‘13 sentyabr 2019–cu–il, protokol №1 “Texnologiya və Təsviri incəsənət” FBK-da müzakirə edilərək ,bəyənilmişdir.

Fənn müəllimi:
FBK sədri:

Sadıqova S.
Sadıqova S.